

Vergaderjaar 2006–2007

19 637

Vreemdelingenbeleid

Nr. 1150

VERSLAG VAN EEN ALGEMEEN OVERLEG

Vastgesteld 13 april 2007

De vaste commissie voor Justitie¹ heeft op 21 maart 2007 overleg gevoerd met staatssecretaris Albayrak van Justitie over:

- **de brief van de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie d.d. 9 november 1006 inzake rapportage Vreemdelingenketen periode mei-augustus 2006 (19 637, nr. 1102);**
- **de brief van de minister van Buitenlandse Zaken, mede namens de minister voor Vreemdelingenzaken en Integratie, d.d. 10 januari 2007 inzake verslag HLWG Asiel en Migratie (21 501-20-332);**
- **de brief van de minister van Justitie d.d. 5 februari 2007 inzake kabinetsreactie op ACVZ-advies landeninformatie (19 637, nr. 1128);**
- **de kabinetsreactie op de uitspraak van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens van 11 januari 2007 in de zaak van een Somalische asielzoeker (29 344, nr. 62);**
- **de brief van de minister van Justitie d.d. 19 februari 2007 inzake uitvoering motie-De Wit c.s. over het verstrekken van een verblijfsvergunning aan in Nederland verblijvende Syriërs (19 637, nr. 1119);**
- **de brief van de minister van Justitie d.d. 21 februari 2007 inzake behandeling zaken aangemerkt als aanvragen met een beroep op schrijnendheid (19 637, nr. 1131);**
- **de brief van de minister en staatssecretaris van Justitie d.d. 6 maart 2007 inzake reactie op motie-Wilders over het limiteren van aanvraag per vreemdeling voor een reguliere verblijfsvergunning (30 800, nr. 38);**
- **de brief van de staatssecretaris van Justitie d.d. 2 maart 2007 inzake besluit- en vertrekmoratorium Tamils afkomstig uit Sri Lanka (19 637, nr. 1132);**
- **de brief van de staatssecretaris van Justitie, mede namens minister van Buitenlandse Zaken, d.d. 7 maart 2007 inzake rapportage Vreemdelingenketen periode september-december 2006 (19 637, nr. 1134);**

¹ Samenstelling:

Leden: Van de Camp (CDA), De Wit (SP), Van Beek (VVD), Van der Staaij (SGP), Arib (PvdA), De Pater-van der Meer (CDA), voorzitter, Çörüz (CDA), Wolfsen (PvdA), Joldersma (CDA), Gerkens (SP), Van Vroonhoven-Kok (CDA), Van Velzen (SP), Azough (GroenLinks), Griffith (VVD), Teeven (VVD), Kalma (PvdA), De Roon (PVV), Verdonk (VVD), Pechtold (D66), Thieme (PvdD), Kuiken (PvdA), Leijten (SP), Bouwmeester (PvdA), Van Toorenburg (CDA) en Anker (ChristenUnie).

Plv. leden: Sterk (CDA), Langkamp (SP), Weekers (VVD), Van der Vlies (SGP), Van Dijken (PvdA), Schinkelshoek (CDA), Jager (CDA), Gill'ard (PvdA), Jonker (CDA), Roemer (SP), Jan de Vries (CDA), Abel (SP), Halsema (GroenLinks), Blok (VVD), Van Miltenburg (VVD), Dijsselbloem (PvdA), Fritsma (PVV), Zijlstra (VVD), Koşer Kaya (D66), Ouwehand (PvdD), Spekman (PvdA), Van Gijlswijk (SP), Bouchibti (PvdA), Van Haersma Buma (CDA) en Slob (ChristenUnie).

- **de brief van de staatssecretaris van Justitie d.d. 20 maart 2007 betreffende uitvoering van de motie-De Wit inzake het per direct bieden van categoriale bescherming aan asielzoekers uit Centraal- en Zuid-Irak (19 637, nr. 1136).**

Van dit overleg brengt de commissie bijgaand beknopt verslag uit.

Vragen en opmerkingen uit de commissie

De heer **Kamp** (VVD) vindt het jammer dat het onder het vorige kabinet ingezette strakke en restrictieve immigratiebeleid niet door dit kabinet wordt voortgezet.

De cijfers en definities in de Rapportage Vreemdelingenketen leiden tot onduidelijkheid over instroom, gezinsvorming en gezinshereniging, het onderscheid tussen asiel en subsidiaire beschermingsstatus en het onderscheid tussen COA-opvang (Centraal Orgaan opvang asielzoekers) en noodopvang. De Commissie Evaluatie Vreemdelingenwet heeft vastgesteld dat veel cijfermateriaal ontbreekt. Is de staatssecretaris bereid voor de komende vier jaar met een nulmeting, met vaste definities en vergelijkbare cijfers te komen? Op die basis is vast te stellen wat de effecten van het beleid van het nieuwe kabinet zijn. De cijfers over de laatste vier maanden van 2006 zijn verontrustend, waarschijnlijk als gevolg van de dreiging van het aanstaande generaal pardon. De instroom bij het COA stijgt, terwijl de uitstroom daalt. Dat geldt ook voor de terugkeer en het vertrek van asielzoekers. In 2006 is slechts een derde deel van de voorgenomen terugkeer gerealiseerd.

Het is een slechte zaak dat veel asielverzoeken opnieuw in behandeling genomen worden. Het kabinet kondigt in het regeerakkoord aan een studie te verrichten naar het voorkomen van meerdere reguliere verblijfsvergunningaanvragen. Er moet echter ook een studie komen naar het optimaal benutten van alle mogelijkheden om herhaalde asielverzoeken tegen te gaan. Kan de staatssecretaris die toezegging doen? De heer Kamp is het in grote lijnen eens met de kabinetsreactie op het advies van de ACVZ (Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken). Het is volkomen overbodig de ambtsberichten door een onafhankelijke evaluatiecommissie te laten toetsen. Het ACVZ-advies is niet overtuigend. Er spreekt geen gevoel van urgentie uit. De ACVZ stelt dat in het veld de opvatting bestaat dat de ambtsberichten een economische achtergrond hebben. Dat zijn slechts insinuaties. De ACVZ stelt terecht dat er getrokken moet worden aan een Europees asielbeleid, vooral als dat tot effect heeft dat er minder asielzoekers naar Nederland komen. Een Europees asielbeleid moet het mogelijk maken om het misbruik van de Nederlandse asielprocedure effectiever tegen te gaan.

De minister van Justitie stelt in zijn brief van 19 februari dat de in Nederland verblijvende Syriërs geen recht hebben op een verblijfsvergunning, maar dat zij die toch krijgen omdat de Kamer een aantal keren uitstel van uitzetting heeft afgedwongen. Dat is een treurige zaak, in lijn met het generaal pardon. Het traineren van uitzetten wordt zo beloofd en aangehouden.

De uitspraak van het Europese Hof van 1 januari 2007 in de zaak van een Somalische asielzoeker is zeer ongelukkig. Het is verstandig dat de zaak aan de Grote Kamer wordt voorgelegd. De vragen die de VVD-fractie over deze kwestie heeft gesteld op 15 januari 2007 zijn voor een groot deel niet beantwoord. Kan de staatssecretaris de vragen 4b, 4c, 4d en 6 alsnog beantwoorden? Wat vindt de staatssecretaris ervan dat het Europese Hof zich permitteert om in te grijpen op een gebied waarover op Europees niveau geen bindende afspraken tussen lidstaten zijn gemaakt? Zo wordt toch de facto de Nederlandse beleidsvrijheid aangetast?

De heer Kamp vindt dat de mogelijkheid van een beroep op schrijnendheid grote problemen creëert. Voor een bewindspersoon leidt het niet consequent zijn altijd tot problemen. Vijf jaar na de toezegging van voor-

malig minister Nawijn sleept deze kwestie nog steeds. Er is in deze gevallen sprake van contra-indicaties. Een daarvan is: niet meegewerkt hebben aan terugkeer of verwijdering uit Nederland. Dat geldt toch voor al die gevallen? Aangezien de Nederlandse overheid al een uitspraak had gedaan die niet uitgevoerd kon worden, kan niet gesproken worden van medewerking.

De reactie van de regering op de motie-Wilders over het limiteren van een aanvraag per vreemdeling voor een reguliere verblijfsvergunning getuigt van onwilligheid. Wat kan de staatssecretaris doen om de gevallen van misbruik door herhaalde aanvragen voor een reguliere vergunning voor verblijf tegen te gaan? Dat moet breder getrokken worden dan alleen gevallen van fraude. Welke mogelijkheden zijn er om herhaalde aanvragen als niet ontvankelijk aan te merken? In de brief van 6 maart 2007 wordt verwezen naar de Grondwet en de Algemene wet bestuursrecht waarin staat dat er een recht van petitie is en een recht om een aanvraag in te dienen. Dat wil echter niet zeggen dat men onbeperkt aanvragen in mag dienen of dat men aanvragen in mag dienen om de zaak te frustreren.

De heer Kamp verzoekt de staatssecretaris zeer terughoudend te zijn bij het instellen van besluit- en vertrekmoratoria. De besluit- en vertrekmoratoria zijn een voorloper van categoriale bescherming, zoals blijkt met de Tamils uit Sri Lanka.

Kan de staatssecretaris ervoor zorgen dat de verslagen van de HLWG (High Level Working Group) eerder bij de Kamer zijn, bijvoorbeeld binnen een week nadat de vergadering heeft plaatsgevonden? Het is absurd dat het verslag van een vergadering in juli 2006 pas op 10 januari 2007 aan de Kamer wordt toegezonden en dat het verslag van de vergadering van oktober er nog steeds niet is.

De heer **Fritsma** (PVV) gaat in op de kabinetsreactie op de motie van de toenmalige Groep Wilders, die ertoe strekt dat vreemdelingen nog maar één keer een aanvraag voor een reguliere verblijfsvergunning mogen indienen. Hij illustreert aan de hand van voorbeelden dat het massale stapelen van reguliere verblijfsaanvragen tot grote problemen leidt en dat aan dit misbruik van het toelatingsbeleid iets gedaan moet worden. Het is jammer dat het kabinet te kennen heeft gegeven, de motie-Wilders niet uit te voeren omdat de Grondwet en de Algemene wet bestuursrecht uitvoering van de motie onmogelijk zouden maken. Voorts meent het kabinet dat het misbruik voldoende wordt aangepakt door kansloze verblijfsaanvragen versneld af te doen. Deze reactie is onacceptabel en ondeugdelijk. Als de Algemene wet bestuursrecht uitvoering van de motie in de weg staat, moet deze maar worden aangepast. Zelfs als de IND (Immigratie- en Naturalisatiedienst) snel beslist, kan de procedure vervolgens gewoon bij de rechtbank worden gerekt. Veel mensen dienen na een afwijzing toch een bezwaarschrift in en een verzoek om een voorlopige voorziening. Dat verzoek mag in Nederland worden afgewacht. Veel vreemdelingen dienen aanvragen in die helemaal niet snel kunnen worden afgedaan, zoals aanvragen op medische gronden. Het is van het grootste belang dat de schijnoplossing van het kabinet om aanvragen snel af te doen wordt vervangen door mogelijkheden om de motie uit te voeren. Is de staatssecretaris bereid om alles in het werk te stellen om dit te doen? Er moet een einde komen aan de vreemde omstandigheid dat de beslissing over elke reguliere verblijfsaanvraag in beginsel in Nederland mag worden afgewacht. Daardoor zijn mensen niet uitzetbaar. Dit is in tegenspraak met een belangrijk principe van het vreemdelingenbeleid, namelijk dat van het MVV-vereiste (machtiging tot voorlopig verblijf). Enerzijds moet het MVV-vereiste er garant voor staan dat de vreemdeling alleen naar Nederland komt als vaststaat dat aan de toelatingsvoorwaarden wordt voldaan. Anderzijds komen veel vreemdelingen Nederland binnen zonder visum, zonder MVV en dus zonder dat zij aan de toelatings-

voorwaarden voldoen. Die mogen toch in Nederland blijven als zij een aanvraag om een reguliere verblijfsvergunning indienen. De veelgehoorde noodzaak om streng te zijn aan de poort is door deze gang van zaken niets meer dan een wassen neus. Is de staatssecretaris bereid om ervoor te zorgen dat MVV-plichtige vreemdelingen die geen MVV hebben de beslissing op hun VVR-aanvraag (verblijfsvergunning regulier) niet in Nederland mogen afwachten? Kan de staatssecretaris in kaart brengen wat de gemiddelde kosten per vreemdeling zijn van het doorlopen van de verblijfsprocedures? Hierbij zouden alle relevante zaken, variërend van de inzet van ambtenaren tot het recht op voorzieningen, moeten worden meegenomen.

De heer Fritsma kan zich niet vinden in de door het kabinet geformuleerde criteria van schrijnendheid. Bijvoorbeeld het hebben van minderjarige kinderen is een zwaarwegende factor om mensen een zogenaamde schrijnendheidsvergunning te geven. Dat betekent dat mensen die in Nederland zonder verblijfsrecht verbleven en desondanks kinderen op de wereld hebben gezet, wat als onverantwoordelijk moet worden aangemerkt, beloond worden. Daarmee begeeft het kabinet zich op een hellend vlak, omdat de boodschap wordt gegeven aan mensen die illegaal in Nederland verblijven of naar Nederland toekomen dat het hebben van kinderen de kansen op rechtmatig verblijf vergroten. Zou de staatssecretaris de criteria tegen deze achtergrond nog eens willen heroverwegen? De cijfers die door de IND beschikbaar worden gesteld, zijn te summier. In de cijfers is bijvoorbeeld nergens terug te vinden dat mensen kunnen meeliften op de status van een EU-onderdaan. Kan de staatssecretaris ervoor zorgen dat dit zichtbaar wordt in de cijfers?

De heer **Van de Camp** (CDA) vindt dat het vreemdelingen- en asielbeleid in Nederland op een faire en loyale manier tot stand moet komen. De discussie over het regeerakkoord, inclusief het generaal pardon, is in dit kader een belangrijk toetsmoment. Daarnaast is de Europese aanpak van belang. Naar aanleiding van het verslag van de High Level Working Group is het interessant om te weten wat de staatssecretaris van plan is op het Europese vlak. De snelheid en de materiële resultaten van het Europese asielbeleid laten veel te wensen over. Wat levert het beleid daadwerkelijk op? Worden het werk van het Finse voorzitterschap en het Duitse voorzitterschap geëvalueerd? Een belangrijk aandachtspunt van beleid moet opvang in de regio zijn. Kan de staatssecretaris hierop ingaan aan de hand van haar brief van 20 maart over asielzoekers uit Centraal- en Zuid-Irak? De cijfers uit de Rapportages Vreemdelingenketen over het uitzettingenbeleid zijn teleurstellend. Waarom neemt de realisatie van het vertrek steeds verder af en neemt het aantal bewaringszaken bij de Vreemdelingenkamer toe? Besteedt de staatssecretaris hier voldoende aandacht aan? Is de Dienst Terugkeer & Vertrek, die per 1 januari is ingesteld, operationeel? Hoe wordt de opstart ervan in de komende maanden aangepakt? De instroom in de centrale opvang is in 2006 gestegen met 2300 personen ten opzichte van 2005. Een gedeelte van die stijging wordt veroorzaakt door de vervolgaanvragers. Hoe is het andere deel van de stijging te verklaren? In de rapportages wordt het nodige gezegd over de voorraden AC beroep, AC hoger beroep, asiel beslis, asiel bezwaar en asiel beroep. Zijn er nog andere voorraden? Zo ja, liggen die op het goede niveau? De heer Van de Camp kan zich grotendeels vinden in de kabinetsreactie op het ACVZ-advies over landeninformatie. Wat gaat de staatssecretaris doen om de Europese landenrapporten en het Europese ambtsbericht te bespoedigen?

De CDA-fractie stemt in met de door het kabinet gekozen lijn bij de uitspraak van het Europese Hof van 1 januari 2007 in de zaak van een Somalische asielzoeker. Is er al enig zicht op of dit interne appel wordt gehonoreerd? De uitspraak van het Europese Hof is bedreigend voor het Nederlandse beleid. Vooral het ter discussie stellen van het singled-

outcriterium is zorgwekkend. Naar aanleiding van artikel 4.6 van de Algemene wet bestuursrecht staat in de brief van het kabinet dat herhalingsaanvragen min of meer soepel bekeken zullen worden. Dat kan niet de bedoeling zijn. Artikel 4.6 van de Algemene wet bestuursrecht toont nadrukkelijk aan dat bij herhalingsaanvragen nieuwe feiten moeten worden ingebracht die vervolgens serieus gewogen moeten worden. De brief van de minister van Justitie d.d. 19 februari over de motie-De Wit c.s. (19 637, nr. 1119) over een verblijfsvergunning voor in Nederland verblijvende Syriërs geeft onvoldoende duidelijkheid. Waarom heeft de Syrische regering niet gerapporteerd? Wat gebeurt er met de mogelijk criminele en 1F-gevallen? Wat heeft deze aanpak voor precedentwerking? De brief van het kabinet over de motie-Wilders (30 800, nr. 38) betreffende de eenmalige aanvraag voor een reguliere verblijfsvergunning is overtuigend. Hoewel de CDA-fractie indertijd de motie ondersteund heeft, moet zij op grond van de grondwettelijke bezwaren, de internationale verdragen en de Algemene wet bestuursrecht concluderen dat de motie niet uitgevoerd kan worden. De malafide praktijken baren echter grote zorgen. Die moeten effectief worden aangepakt. Hoe staat het daarmee? Wat zijn de resultaten van de door de IND ingestelde loketten om deze zaken snel af te doen? Wat houdt de voorgenomen wijziging van artikel 16 van de Vreemdelingenwet in? Wanneer wordt die wijziging aan de Kamer voorgelegd? De heer Van de Camp vindt de poging om criteria voor schrijnendheid te formuleren geslaagd. Wat zijn de materiële verschillen als het gaat om de periode voor en de periode na 18 maart 2005? In de NRC zijn berichten verschenen dat deze uitspraak van de Raad van State tot veel herbeoordelingen van zaken leidt. Het is zaak om dat tot een minimum te beperken. Er zijn kanttekeningen te plaatsen bij de brief over het instellen van een besluit- en vertrekmoratorium voor Tamils uit Sri Lanka. Wat is het binnenlands vluchtalternatief? Het is vreemd dat het toeristen blijven gaan als er een besluiten vertrekmoratorium ligt voor Tamil-vluchtelingen. Is er een negatief reisadvies van de Nederlandse regering naar Sri Lanka? Wat vindt de staatssecretaris van het India-alternatief? Wat doen de Nederland omringende landen?

De heer **De Wit** (SP) vindt het jammer dat het kabinet niet alle aanbevelingen van het ACVZ-advies overneemt. Met deze zinvolle suggesties doet de ACVZ een poging om de ambtsberichten transparanter te maken. Wat is erop tegen om een evaluatiecommissie in te stellen om te bekijken of ambtsberichten op termijn verbeterd kunnen worden? Wat is erop tegen om de terms of reference openbaar te maken en om de ambtsberichten aan een termijn te binden? Voorts is het een goede suggestie om uit een oogpunt van rechtsbescherming meer voorzieningen te treffen voor vertrouwelijke bronnen en om aan te geven welke informatie wel en niet gebaseerd is op vertrouwelijke bronnen. Een andere goede suggestie is om in beleidsregels vast te leggen dat alle bronnen, ook die met tegenstrijdige informatie, worden opgenomen en bij de beschouwingen worden betrokken. Ook toetsingsvragen en de antwoorden horen integraal in het verslag te worden opgenomen.

De heer De Wit wijst op suggesties van de Permanente Commissie voor het op termijn mogelijk maken van speciale vertegenwoordigers die na kunnen gaan hoe het zit met het niet toegankelijke deel van de informatie. Ook de rechter-commissaris zou daar een rol in kunnen spelen. Wat vindt de staatssecretaris van deze suggesties?

Het is verheugend om vast te stellen dat het kabinet een aantal zinvolle criteria heeft geformuleerd in het kader van de 14/1-brieven. Dat is voor de rechtspraak van groot belang. Er moet niet op voorhand van uitgegaan worden dat mensen ten onrechte gebruik maken van de wet en van de middelen die het recht biedt om hun recht te zoeken. Mensen moeten de mogelijkheid hebben om hun recht te zoeken in Nederland en zij moeten de mogelijkheid hebben, daarbij een advocaat in te schakelen. Het kan

voorkomen dat er misbruik plaatsvindt, maar de Nederlandse overheid is in staat om dat te onderkennen en daar beslissingen over te nemen. Waarom gelden de criteria die door de regering vastgesteld worden in het kader van de 14/1-brieven niet voor de aanvragen van na 18 maart 2005? De beslissing die het kabinet heeft genomen naar aanleiding van de motie-De Wit over in Nederland verblijvende Syriërs valt in goede aarde. De waardering van het kabinet op dit punt is niet geheel juist. De IND heeft betrokkenen niet in alle gevallen adequaat terzijde gestaan. Er bestaat een groot risico voor die mensen bij terugkeer. De Nationale Ombudsman heeft de presentatie bij ambassades of delegaties onder de loep genomen. De conclusie is dat de procedure nauwkeuriger moet verlopen omdat mensen anders gevaar lopen bij terugkeer naar hun land. De heer De Wit onderschrijft de reactie van het kabinet op de motie-Wilders over het limiteren van aanvragen voor een reguliere verblijfsvergunning. Daarin staan een aantal belangrijke principiële argumenten, bijvoorbeeld dat mensen het recht hebben om een nieuw verzoek te doen. Een prangend voorbeeld is dat van mensen die jarenlang getrouwd zijn, maar niet in Nederland bij elkaar kunnen wonen omdat het inkomen ontoereikend is. Gelukkig is het voor deze mensen mogelijk om een tweede verzoek in te dienen als de inkomenspositie veranderd is.

De heer **Spekman** (PvdA) onderschrijft het verzoek om duidelijke cijfers en vaste definities voor de instroom van asielzoekers. Het streven moet zijn mensen om legaal in Nederland te laten verblijven en om illegaliteit te allen tijde te voorkomen. Voorwaarde moet zijn dat mensen volwaardig kunnen integreren en inburgeren. De huisvesting van statushouders is kwalitatief slecht. Is de staatssecretaris bereid om samen met de VNG en maatschappelijke organisaties serieus werk van te maken?

De overheid moet alert zijn op illegaliteit. Er is bijvoorbeeld geen zicht op hoe groot de groep illegaal in Nederland wonende jongeren is. Kan de staatssecretaris een onderzoek instellen naar de omvang van deze groep? Hoe kan worden voorkomen dat mensen heel lang in Nederland in de illegaliteit verblijven? Het streven moet zijn dat mensen legaal in Nederland verblijven of teruggaan naar hun land van herkomst.

Naar aanleiding van de uitspraak van het Europese Hof over een Somalische asielzoeker vraagt de heer Spekman waarom er niet voor gekozen is het Hof opheldering te vragen over het punt van volle toetsing. Het wekt verbazing dat een aantal van de in Nederland verblijvende Syriërs nog steeds niet weet of zij in Nederland mogen blijven of niet.

Waarom is bij de criteria voor schrijnendheid gekozen voor een minimum van vijf jaar verblijf in Nederland? Een geval is schrijnend of het is niet schrijnend. Daarbij is het niet van belang hoe lang men al in Nederland verblijft of niet.

De heer Spekman kan zich vinden in de kabinetsreactie op de motie-Wilders over het limiteren van aanvragen voor een reguliere verblijfsvergunning. De overheid moet alles op alles zetten om misbruik van procedures tegen te gaan. Daarbij moet ook gekeken worden naar de rol van de IND en de advocatuur.

De kabinetsreactie op het ACVZ-advies wordt onderschreven. Op twee punten zijn nog verbeteringen mogelijk. Ten eerste moet het parlement een meer controlerende rol krijgen door een ad-hoccommissie in te stellen die steekproefsgewijs ambtsberichten onderzoekt en daarover aanbevelingen doet. Die ad-hoccommissie moet bestaan uit onafhankelijke deskundigen die inzage hebben in alle bronnen. Dat is dus geen permanente commissie. Ten tweede moeten beslisambtenaren van de IND de beoordeling van individuele zaken niet slechts baseren op passages uit een ambtsbericht. Zij moeten toegang hebben tot de onderliggende openbare bronnen en tot informatie uit andere betrouwbare bronnen. Daarmee worden de NGO's meer in de positie gebracht voor een onafhankelijk oordeel.

De heer **Pechtold** (D66) wil van de staatssecretaris weten welke beleidswijzigingen zij in de komende jaren beoogt, welke prioriteiten zij in haar portefeuille gaat stellen, in het bijzonder welke rol zij voor Europa heeft weggelegd in haar portefeuille. Is de vrees terecht dat het dossier van het generaal pardon de zoveelste slepende kwestie wordt? Het ziet er naar uit dat de 26 000 met kerst nog niet weten waar zij aan toe zijn.

De kabinetsreactie op het ACVZ-advies stemt tot tevredenheid. Het is goed dat er meer fact finding-missies in Europees verband zullen worden gedaan. Dat de redactie nog nationaal gebeurt, geeft aan dat het ambtsbericht een politiek instrument is. Het ambtsbericht zou gedepolitiseerd moeten worden. Deelt de staatssecretaris de mening dat dit een voorwaarde is voor verregaande Europese samenwerking? Over aanbeveling 4, het evalueren van de inhoud van de ambtsberichten, schrijft het kabinet dat dit al door de Nederlandse rechter gebeurt. Dit is echter slechts een marginale toetsing. Welke rol ziet de staatssecretaris voor het nog op te richten Nederlandse Instituut voor de Rechten van de Mens weggelegd? Het kabinet schrijft dat het aanbeveling 11 niet zonder meer overneemt om, indien tegenstrijdige informatie beschikbaar is, die zichtbaar te maken en de keuze te motiveren. Op dit punt moet meer transparantie komen. Het geeft wederom aan dat het kiezen uit tegenstrijdige bronnen vaak een politieke, bestuurlijke afweging is. Die kan misbruikt worden. Het is daarom belangrijk in die gevallen aan te geven welke verschillende visies er bestaan en waarom welke keuze wordt gemaakt.

Door het interne appel is de belangwekkende zaak van de Somalische asielzoeker nog steeds onder de rechter. Is het interne appel al naar het EHRM (Europese Hof voor de Rechten van de Mens) gezonden? Op welke termijn verwacht de staatssecretaris meer duidelijkheid over het vervolg? Wil zij de Kamer over de voortgang van deze zaak op de hoogte houden? Bij de schrijnendheid en de beoordeling van de 14/1-brieven stelt de heer Pechtold dat het goed is dat de ruimte voor willekeur enigszins wordt teruggedrongen. De gekozen criteria zijn goed, maar de kwaliteit en rechtvaardigheid van het beleid op basis van deze criteria staat of valt met de invulling die eraan wordt gegeven. Bij het criterium «ernstige medische problemen» staat dat acht wordt geslagen op de aanwezigheid van noodzakelijke ononderbroken zorg in het land van herkomst. Wat betekent «aanwezigheid» in deze context? Is één nierdialyseapparaat in een land bijvoorbeeld voldoende? Dekт een woord als beschikbaarheid of toegankelijkheid de lading niet beter?

De heer Pechtold mist in de Rapportages Vreemdelingenketen het percentage van de beroepen op IND-beslissingen die gegrond werden verklaard. Hoe hoog is dit percentage? Is de staatssecretaris tevreden met het percentage? Zo nee, wat is haar doelstelling?

Mevrouw **Azough** (GroenLinks) kijkt uit naar een debat op hoofdlijnen met de staatssecretaris, waarin zij haar prioriteiten kan aangeven. Het is belangrijk hoe zij in de komende vier jaar vorm zal geven aan het migratiebeleid en het asielbeleid en welke knelpunten zij daarbij ziet. Er zijn genoeg blinde vlekken, zoals de illegaal in Nederland verblijvende jongeren en de lange procedures waardoor asielzoekers lang niet kunnen werken en geen opleiding kunnen volgen. In dit kader moet ook de evaluatie van de Vreemdelingenwet 2000 plaatsvinden.

De verslagen van de HLWG zouden minder vaag moeten zijn. Er wordt over van alles gesproken, maar onduidelijk is binnen welk kader en met welk doel. Een voorbeeld hiervan is het idee om samenwerking te zoeken met een land als Libië. In het verleden is op EU-niveau gesuggereerd om migratie uit Afrika door tussenkomst van Libië tegen te gaan. Het idee is om migranten over te dragen aan Libië waarna Libië vervolgens zorgdraagt voor terugkeer naar de landen van herkomst. Dat is een vreemde zaak, want Libië is bepaald niet gastvrij. Te vrezen valt dat migranten de

woestijn in gestuurd worden. Kan de staatssecretaris op dit soort punten meer duidelijkheid geven?

Mevrouw Azough merkt naar aanleiding van de Rapportage Vreemdelingenketen op dat het verbeterprogramma voor de IND naar aanleiding van het onderzoek van de Algemene Rekenkamer zijn vruchten lijkt af te werpen. Uit het onderzoek dat de Nationale Ombudsman recent publiceerde blijkt echter dat de IND nog steeds als derde in de rij van klachten voorkomt. Het zou een goede zaak zijn als er meer gegevens worden verstrekt en als de definities helder zijn. Dan gaat het onder meer om gegevens over de gemiddelde detentieduur voor asielzoekers en over kinderen in detentie. Kan de staatssecretaris dat in de volgende rapportage meenemen?

Een van de belangrijkste punten van de agenda is het ACVZ-advies landeninformatie. Het is van belang dat de ambtsberichten niet alleen transparanter maar ook minder politiek worden. Nog steeds maken de ambtsberichten sterk onderdeel uit van de beleidsafwegingen van het kabinet. Dan is het essentieel dat de doelstellingen gehaald worden, omdat op de ambtsberichten een zware verantwoordelijkheid rust. Het is teleurstellend dat het kabinet de aanbeveling niet overneemt om een onafhankelijke evaluatiecommissie voor de inhoud van algemene ambtsberichten in te stellen. De argumenten die het kabinet daarvoor aanvoert zijn nergens op gebaseerd. Het argument dat de Nederlandse rechter al toetst, is onzin. De rechter toetst slechts marginaal. Een ander argument is dat VluchtelingenWerk Nederland, Amnesty International en ander NGO's een andere visie kunnen geven op de situatie in een land. Het verleden leert dat de regering daar vaak weinig ontvankelijk voor was. Misschien heeft de nieuwe staatssecretaris een geheel andere aanpak voor ogen. Kan zij daar uitsluitel over geven? Er wordt geen uitvoering gegeven aan de aanbevelingen om aan te geven waar gebruik is gemaakt van vertrouwelijke bronnen. Dat is essentieel voor de rechtsbescherming van asielzoekers. Hetzelfde geldt voor het verstrekken van tegenstrijdige informatie. Dat dient niet alleen de individuen die daarmee te maken zouden krijgen, maar ook de controle door de Kamer en door de rechter.

Mevrouw Azough sluit zich aan bij de vraag om een brief over de stand van zaken rondom het interne appel bij de Grote Kamer over het arrest-Salah Sheekh.

Het is verheugend dat er voor de in Nederland verblijvende groep Syriërs vergunningen worden verleend. Het kabinet stelt echter onterecht dat er geen sprake zou zijn van een verhoogd risico en dat de vergunningen alleen verleend worden op basis van het feit dat zij langere tijd in onzekerheid zijn gebleven. Wat betekent dat voor andere groepen asielzoekers? Het besluit van het kabinet kan ertoe leiden dat andere groepen asielzoekers dit aankaarten. Het kabinet negeert met deze reactie het recente onderzoek van de Nationale Ombudsman. Daaruit blijkt dat de manier waarop presentaties bij landen op dit moment zijn georganiseerd onnodige veiligheidsrisico's met zich kunnen brengen en kunnen leiden tot gevoelens van angst en onzekerheid. Wat vindt de staatssecretaris van dit onderzoek van de Ombudsman?

Het is buitengewoon triest dat het zo lang heeft geduurd voordat de criteria naar aanleiding van de 14/1-brieven zijn opgesteld. Waarom worden er voor de groepen voor en na 18 maart 2005 verschillende criteria gehanteerd?

De fungerend voorzitter van de vaste commissie voor Justitie,
De Pater-van der Meer

De griffier van de vaste commissie voor Justitie,
Nava